

PM 2004 RVII (Dnr 327-2085/2004)

Omstrukturering av Akalla servicehus

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta
att godkänna att servicehuslägenheter vid Akalla servicehus i Kista
stadsdelsnämnd omstruktureras till seniorlägenheter med hyresrätt.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

En skrivelse har inkommit till kommunstyrelsen angående Akalla servicehus från Birgitta Wahlman (m) vice ordförande, Lotta Gravenius (fp) gruppleadare, Gunilla Bhur (v) gruppleadare och Carina Andersdotter-Sommar (kd) gruppleadare Kista stadsdelsnämnd.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslöt den 15 april 2004 att återremittera ärendet om omstrukturering av Akalla servicehus till seniorlägenheter med hyresrätt § 4 punkt 4, i ärendet: Omstrukturering av servicehus, Dnr 327-4388/2004, till äldreomsorgsberedningens kansli för vidare utredning.

Stadsdelsnämnderna har huvudansvaret för att ta fram förslag som innebär att utbudet av särskilda boenden anpassas efter behov och efterfrågan. Kista stadsdelsnämnd har gjort bedömningen att behovet av särskilda boenden kan tillgodoses även om Akalla servicehus omstruktureras till seniorboende med hyresrätt.

Av ärendet framgår att Kista stadsdelsförvaltning har en planering för hur en omstrukturering av Akalla servicehus skall kunna genomföras.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, äldreomsorgsberedningen och kommunstyrelsens pensionärsråd.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen godkänna att servicehuslägenheter omstruktureras till seniorlägenheter med hyresrätt vid Akalla servicehus, Kista stadsdelsnämnd.

Äldreomsorgsberedningen tillstyrker att Kista stadsdelsnämnd omstrukturerar servicehuslägenheterna i Akalla servicehus till seniorboende med hyresrätt. Beredningen uttalar också att för att tillgodose de önskemål som har framförts i skrivelsen är en möjlighet för stadsdelen att utreda om man kan behålla ett våningsplan som servicehus.

Kommunstyrelsens pensionärsråd tillstyrker inte stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Mina synpunkter

Antalet äldre över 80 år i Stockholm minskar, samtidigt som äldre människor blir allt friskare. Vi satsar nu på att möta förändringarna inom gruppen äldre med nya boendeformer. Flertalet av servicehusen i staden har byggts under 60-, 70- och 80-talen.

De erbjöd då bekväma lägenheter i en tillgänglig miljö. Vissa av dessa servicehus motsvarar inte de krav på boendestandard och tillgänglighet som idag finns på särskilda boendeformer.

Genom att omstrukturera en del servicehus i Stockholm till seniorbostäder med hyresrätt ökar vi de äldres valfrihet och underlättar för dem att själva välja boende.

Seniorbostaden har en stor fördel jämfört med andra äldreboenden – lägenheterna i seniorbostäderna förmedlas i huvudsak utifrån kötid, utan biståndsbedömning och utredning. Beslut om köregler och definition av vad ett seniorboende ska innehålla togs i kommunstyrelsen den 12 maj 2004. De boende i seniorbostäderna som så behöver får hjälp i hemmet av hemtjänstpersonal på samma sätt som boende i vanliga lägenheter.

Seniorbostäder är ett bra alternativ för de äldre som med en tillgänglig bostad klarar sig utan hjälp och för de som vill bo tillsammans med andra äldre och kanske också vill ha tillgång till gemensamhetslokaler i huset.

I samband med beslut om att ett servicehus är föremål för omstrukturering till seniorboende är det viktigt att stadsdelsförvaltningen informerar och samarbetar med primärvården då ansvaret för hemsjukvård och rehabilitering övergår till landstinget. Stadsledningskontoret har upprättat en samordningsgrupp bestående av representanter från bostadsbolagen och stadsledningskontoret för att omstruktureringen ska ske på ett smidigt sätt.

Kista stadsdelsförvaltning har gjort bedömningen att behovet av särskilda boenden kan tillgodoses även om Akalla servicehus omstruktureras till seniorboende med hyresrätt. I Kista stadsdel har det funnits en mycket stor andel servicehuslägenheter i förhållande till vad som finns i andra stadsdelar.

Akalla har flera gånger på ett olyckligt sätt kommit i fokus för nedlägningshot och därav har just omstruktureringen av Akalla servicehus uppmärksammats extra mycket av medborgarna. Hela Akalla servicehus kommer inte att omstruktureras utan tre av våningsplanen kommer att behållas som heldygnsomsorg för personer med stora omvårdnadsbehov. Det kommer att finnas gemensamhetslokaler och gymnastiksal kvar i huset. Kista stadsdelsnämnd beslutade den 3 juni 2004 att behålla två våningsplan med servicehuslägenheter och omstrukturera övriga.

Äldreboenden är en gemensam angelägenhet för hela staden. Kommunstyrelsens beslut ger stadsdelen klartecken för att de själva kan avgöra hur de vill omstrukturera Akalla servicehus. Kista stadsdelsnämnd ges möjlighet att själva bedöma det antal våningsplan som ska omstruktureras till seniorboende.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna att servicehuslägenheter vid Akalla servicehus i Kista stadsdelsnämnd omstruktureras till seniorlägenheter med hyresrätt.

Stockholm den 10 juni 2004

MARGARETA OLOFSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. återremittera ärendet
2. därutöver anföras.

I återremissarbetet skall de synpunkter som en majoritet (m, fp, kd och v) i Kista stadsdelsnämnd beslutade om, som bl a innebär att två våningsplan bibehålls som servicehus, beaktas.

Omvandlingen av servicehus till seniorbostäder skall styras av äldre stockholmarnas efterfrågan på boendeformen – inte av inte stadsdelarnas besparingsbehov. Denna utgångspunkt har varit grundläggande i vårt stöd för förslaget om en omstrukturering av delar av stadens bestånd av äldreboenden.

Andra bärande ståndpunkter för vårt ställningstagande är dels den demografiska utvecklingen fram till 2015, dels den nuvarande boendestandarden på servicehusen, som ej uppfyller dagens krav, varför en ombyggnad måste ske.

Nu ser det ut att bli precis tvärtom. Stadsdelar som behöver spara pengar ser chansen att ersätta kostsamma servicehus med billiga seniorbostäder. En politik, som riskerar att slå mycket hårt mot äldre i behov av en trygg bostad med tillgång till stöd och service.

Att en majoritet i Kista stadsdelsnämnd motsätter sig en omvandling av Akalla servicehus till seniorbostäder måste tas på största allvar. Om inte lokala företrädare önskar en omvandling – med vilken demokratisk legitimitet kan då en omvandling ske?

Den skrivelse som inkommit från folkpartiet, moderaterna, kristdemokraterna och vänsterpartiet i Kista tar upp en rad allvariga invändningar av samma slag som vi tidigare framfört i samband med omvandlingsärendet. Med anledning av detta vill vi återigen peka på behovet av en tydlig definition av begreppet seniorbostad. Denna definition måste rimligtvis föregå omvandlingsbeslut. Som läget är nu är risken uppenbar att tusentals servicehuslägenheter omvandlas till helt vanliga bostäder, utan utrymme för gemensamma aktiviteter eller annat som många människor tror ska präglade ett seniorboende.

ÄRENDET

En skrivelse har inkommit till kommunstyrelsen angående Akalla servicehus från Birgitta Wahlman (m) vice ordförande, Lotta Gravenius (fp) gruppleddare, Gunilla Bhur (v) gruppleddare och Carina Andersdotter-Sommar (kd) gruppleddare. Kista stadsdelsnämndens äldreomsorgsberedning beslöt den 15 april 2004 att återremittera ärendet om omstrukturering av Akalla servicehus till seniorlägenheter med hyresrätt § 4 punkt 4, i ärendet: Omstrukturering av servicehus, Dnr 327-4388/2004, till äldreomsorgsberedningens kansli för vidare utredning.

Stadsdelsnämnderna har huvudansvaret för att ta fram förslag som innebär att utbudet av särskilda boenden anpassas efter behov och efterfrågan. Kista stadsdelsnämnd har gjort bedömningen att behovet av särskilda boenden kan tillgodoses även om Akalla servicehus omstruktureras till seniorboende med hyresrätt.

Av ärendet framgår att Kista stadsdelsförvaltning har en planering för hur en omstrukturering av Akalla servicehus skall kunna genomföras.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, äldreomsorgsberedningen och kommunstyrelsens pensionärsråd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 17 maj 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Kommunstyrelsen antog 01-03-2001 en äldreboendeplan för staden. Som underlag till denna plan fanns lokala äldreboendeplaner som stadsdelsnämnderna tagit fram.

I Stockholms stads äldreplan 2001-2005 framgår bland annat att:

- ? För dem som behöver mycket krävande vård och omsorg erbjuder staden också olika former av särskilda boendeformer; sjukhem, ålderdomshem, gruppboende eller servicehus.
- ? Utbudet av äldreboende skall styras av de behov som finns och vad de äldre efterfrågar, en profilering som tillgodoser skilda gruppers gemensamma resurser.

Servicehusen i staden byggdes ursprungligen på grund av den dåvarande dåliga bostadsstandarden för äldre som önskade och behövde en mer tillgänglig bostad. Med kvarboendepincipen har hemtjänsten utvecklats och idag kan allt fler äldre bo kvar i det egna hemmet med hjälp av hemtjänst. För att få beslut om bifall till särskild boendeform i form av servicehus krävs ett ganska omfattande behov av omvårdnad, enligt stadens riktlinjer. Det är viktigt att befintliga resurser kommer dem till godo som har det största behovet. Då vissa av stadens servicehus omstruktureras till seniorboende med hyresrätt, kommer de äldre som inte bedöms ha behov av särskilt boende, kunna flytta till ett boende med bara äldre som hyresgäster. Den enskilde kan ansöka om hjälpinsatser precis på samma sätt som i andra ordinära boenden.

En stor andel av de som idag bor på stadens servicehus uppfyllde vid inflyttningstillfället inte de krav som framgår av riktlinjer för boende vid servicehus som kommunfullmäktige antog december 2000.

Enligt stadens utrednings- och statistikkontors (USK) prognoser kommer behovet av äldreboenden att minska kraftigt de närmaste 20 åren på grund av att antalet äldre över 80 år förväntas minska. I maj 2003 fanns cirka 300 tomma lägenheter i servicehus.

Flertalet av servicehusen i staden har byggts under 60- 70- och 80-talen. De erbjöd då bekväma lägenheter i en tillgänglig miljö. Vissa av dessa servicehus motsvarar inte de krav på boendestandard och tillgänglighet som idag finns på särskilda boendeformer.

I samband med beslut om att ett servicehus är föremål för omstrukturering till seniorboende är det viktigt att stadsdelsförvaltningen informerar och samarbetar med primärvården då ansvaret för hemsjukvård och rehabilitering övergår till landstinget.

Stadsdelsnämnderna har huvudansvaret för att ta fram förslag som innebär att utbudet av särskilda boenden anpassas efter behov och efterfrågan. Kista stadsdelsnämnd har gjort bedömningen att behovet av särskilda boenden kan tillgodoses även om Akalla servicehus omstruktureras till seniorboende med hyresrätt.

Det är av största vikt att gällande lagstiftning och de av kommunfullmäktige fastlagda riktlinjer för biståndsbedömning följs i staden för likställighetsprincipen och rättssäkerheten.

Av ärendet framgår att Kista stadsdelsförvaltning har en planering för hur en omstrukturering av Akalla servicehus skall kunna genomföras.

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen godkänna att servicehuslägenheter omstruktureras till seniorlägenheter med hyresrätt vid Akalla servicehus, Kista stadsdelsnämnd.

Äldreomsorgsberedningen beslutade den 8 juni 2004 att tillstyrka stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd), *Margareta Björk* (m) och *Helen Jäderlund Eckardt* (fp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden *Margareta Olofsson* (v), *Bengt Ohlsson* (s), *Lilian Falkbäck* (s) och *Ylva Wahlström* (mp), *bilaga 1*.

Det antecknades att Ewa Samuelsson (kd), Margareta Björk (m) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) ej deltog i beslutet i sakfrågan.

Kommunstyrelsens pensionärsråd uttalade den 27 maj 2004 följande.

Uttalandet av Ann-Maria Furumark och Ulla Wass (PRO), Torsten Nabseth och Sven-Ingvar Larsson (SPF), Reine Meyer-Strömberg (s), Ann-Marie Strömberg (v) och Eivor Karlsson (mp) är av följande lydelse.

Förslaget rörande omstrukturering av Akalla servicehus överensstämmer i för liten omfattning med de synpunkter KPR framfört vid sitt sammanträde 18 mars 2004. Vi fäste då särskild vikt vid behoven att staden väl definierar sina avsikter med och krav på s.k. seniorboende med hyresrätt. Vi underströk också vikten av att pröva möjligheter till flerfunktionsboende. Inga av dessa synpunkter beaktas i ärendet.

KPR konstaterar därför att vi inte kan ställa oss bakom förslaget till beslut.

I den händelse kommunstyrelsen ändå bifaller förslaget utgår KPR ifrån att vi kontinuerligt informeras om hur omstruktureringsprocessen fortlöper, vilka problem som aktualiseras och om de förslag till lösningar som prövas.

Uttalandet av Kerstin Åslund (fp) och Inga-Britt Molin (kd) är av följande lydelse.

? Att man före ett definitivt beslut om omvandling till seniorboende klargör stadens norm eller standard för sådana vad gäller innehåll, servicegrad, gemensamhetsytor, trygghet, personalkontinuitet, kösystem med mera.

? Att ett våningsplan i Akalla eller annan avskiljbar del, behålls som servicehus.

- ? Att man då låter hemtjänstpersonalen som verkar i seniorboendet samt vårdpersonalen som verkar i det våningsplan som utgör servicehus vara en och samma personalgrupp – med sin bas i servicehusavdelningen.
- ? Att stadsdelsförvaltningen Kista åläggs att inleda en dialog med pensionärer, de boende i stadsdelen och personalen om hur de äldres omsorg ska organiseras.

Bilagor

Bilaga 1 Reservationer m m

Bilaga 2 Skrivelse från Birgitta Wahlman (m) vice ordförande, Lotta Gravenius (fp) gruppleddare, Gunilla Bhur (v) gruppleddare och Carina Andersdotter-Sommar (kd) gruppleddare Kista stadsdelsnämnd.

Bilaga 3 Underlag från Kista sdf med anledning av skrivelsen till kommunstyrelsen

Bilaga 4 Svar på Kista stadsdelsförvaltnings svar på skrivelse från Birgitta Wahlman (m) vice ordförande, Lotta Gravenius (fp) gruppleddare, Gunilla Bhur (v) gruppleddare och Carina Andersdotter-Sommar (kd) gruppleddare Kista stadsdelsnämnd

Bilaga 5 Utdrag ur protokoll fört vid kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning den 15 april 2004 och tjänsteutlåtande Omstrukturering av servicehus, Dnr 327-968/2004

RESERVATIONER M M

Äldreomsorgsberedningen

Reservation anfördes av Ewa Samuelsson (kd), Margareta Björk (m) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) enligt följande.

1. att återremittera ärendet
2. att därutöver anförda

I återremissarbetet skall de synpunkter beaktas som en majoritet (kd, fp, m och v) beslutade i Kista stadsdelsnämnd som bl a innebär att två våningsplan bibehålls som servicehus.

Omvandlingen av servicehus till seniorbostäder skall styras av äldre stockholmarnas efterfrågan på boendeformen – inte av stadsdelarnas besparingsbehov. Denna utgångspunkt har varit grundläggande i vårt stöd för förslaget om en omstrukturering av delar av stadens bestånd av äldreboenden.

Andra bärande ståndpunkter för vårt ställningstagande är dels den demografiska utvecklingen fram till 2015, dels den nuvarande boendestandarden på servicehusen, som ej uppfyller dagens krav, varför en ombyggnad måste ske.

Nu ser det ut att bli precis tvärtom. Stadsdelar som behöver spara pengar ser chansen att ersätta kostsamma servicehus med billiga seniorbostäder. En politik, som riskerar att slå mycket hårt mot äldre i behov av en trygg bostad med tillgång till stöd och service.

Att en majoritet i Kista stadsdelsnämnd motsätter sig en omvandling av Akalla servicehus till seniorbostäder måste tas på största allvar. Om inte lokala företrädare önskar en omvandling – med vilken demokratisk legitimitet kan då en omvandling ske?

Den skrivelse som inkommit från folkpartiet, moderaterna, kristdemokraterna och vänsterpartiet i Kista tar upp en rad allvarliga invändningar av samma slag som vi tidigare framfört i äldreomsorgsberedningen i samband med omvandlingsärendet. Med anledning av detta vill vi återigen peka på behovet av en tydlig definition av begreppet seniorbostad. Denna definition måste rimligtvis föregå omvandlingsbeslut. Som läget är nu är risken uppenbar att tusentals servicehuslägenheter omvandlas till helt vanliga bostäder, utan utrymme för gemensamma aktiviteter eller annat som många människor tror ska prägla ett seniorboende.

Särskilt uttalande gjordes av Margareta Olofsson (v), Bengt Ohlsson (s), Lilian Falkbäck (s) och Ylva Wahlström (mp) enligt följande.

Stadsdelsnämnderna har huvudansvaret för att ta fram förslag som innebär att utbudet av särskilda boenden anpassas efter behov och efterfrågan. Kista stadsdelsförvaltning har gjort bedömningen att behovet av särskilda boenden kan tillgodoses även om Akalla servicehus omstruktureras till seniorboende med hyresrätt. I Kista stadsdel har det funnits en mycket stor andel servicehuslägenheter i förhållande till vad som finns i andra stadsdelar och därav har Kista stadsdelsnämnd gjort bedömningen att det är möjligt att omstrukturera så många lägenheter.

Akalla har flera gånger på ett olyckligt sätt kommit i fokus för nedläggningshot och därav har just omstruktureringen av Akalla servicehus uppmärksammats extra mycket av medborgarna. Hela Akalla servicehus kommer inte att omstruktureras utan tre av våningsplanen kommer att behållas som heldygnsoomsorg för personer med stora omvårdnadsbehov. Det kommer att finnas gemensamhetslokaler och gymnastiksal kvar i huset. För att tillgodose de önskemål som har framförts är en möjlighet för stadsdelen att utreda om man kan behålla ett våningsplan som servicehus. En viss möjlighet till den omvårdnad och trygghet som tillgången till sjukvårdspersonal ger skulle kunna kvarstå.